

Obsah

Předmluva rektora Univerzity Karlovy.....	XI
Úvodní slovo prezidenta České lékařské komory	XIII
Předmluva recenzenta	XIV
Předmluva editorů.....	XVI
ČÁST I – ÚVODNÍ TÉMATA	
1. Důstojnost – známý pojem různých významů v teorii i praxi (<i>Helena Haškovcová</i>).....	3
2. Esej o lidské důstojnosti (<i>František Koukolík</i>)	9
3. Důstojnost, osoba a kultura: úvahy o současné bioetice (<i>Marta Munzarová</i>)	23
4. Důstojnost v medicíně nebo spíše respekt, solidnost a laskavost? (<i>Jan Žaloudík</i>)	29
5. Člověk a jeho důstojnost: nejdůležitější otázka současné Evropy (<i>Marek Vácha</i>)	35
6. Psychologické aspekty důstojnosti (<i>Jan Vymětal</i>)	43
7. Cesta medicíny k důstojnosti (<i>Jan Škrha</i>).....	57
8. Má ještě smysl hovořit o lidské důstojnosti? (<i>David Černý</i>).....	63
9. Lidská důstojnost – užitečný koncept, nebo pouhý vágní slogan? (<i>Adam Doležal</i>).....	75
10. Důstojnost v medicíně a její determinanty (<i>Michal Anděl</i>).....	87
ČÁST II – KLINICKÁ TÉMATA	
11. Důstojnost v oboru gynekologie a porodnictví (<i>Antonín Pařízek</i>).....	97
12. Důstojnost v primární péči (<i>Svatopluk Býma</i>)	107
13. Oboustranná důstojnost v intenzivní a urgentní medicíně (<i>Jarmila Drábková</i>)	113
14. Důstojnost v očním lékařství (<i>Jarmila Heissigerová</i>).....	121

15. Důstojnost dítěte (<i>Magdalena Chvilová Weberová</i>).....	125
16. Důstojnost v preventivní medicíně (<i>Tereza Pinkasová</i>).....	141
17. Důstojnost v estetické medicíně a lázeňské péči (<i>Petra Řehořková</i>).....	147
18. Důstojnost v laboratorní medicíně (<i>Libor Staněk</i>).....	151
19. Důstojnost ve stomatologii (<i>Roman Šmucler</i>).....	163
20. Důstojnost v psychiatrii (<i>Markéta Hovorková, David Černý, Jan Vevera</i>).....	169
21. Lidská důstojnost a nástrahy pandemie nemoci covid-19 z pohledu etiky (<i>Anetta Jedličková</i>).....	183
22. Jak zachovat důstojnost pacientů v závěru života? (<i>Martin Loučka</i>).....	197

ČÁST III – SPECIÁLNÍ TÉMATA

23. Podpora důstojnosti a sebeúcty jako předpoklad mentálního zdraví seniorů (<i>Radka Bužgová, Radka Kozáková, Renáta Zeleníková</i>).....	207
24. Chudí a nemocní mají schopnost humanizovat bohatou společnost – lidská důstojnost v pojetí Alberta Schweitzera (<i>Josef Dolista</i>).....	215
25. Důstojnost osoby – k problematice seniorů ve zdravotnictví (<i>Wendy Drozenová</i>).....	223
26. Důstojnost lékaře je neodmyslitelná od důstojnosti pacienta a naopak (<i>Jaroslav Hořejší</i>).....	229
27. Důstojnost dítěte ve zdraví i v nemoci – od historie do současnosti (<i>Adéla Lemrová, Kateřina Ivanová</i>).....	239
28. Lékařská důstojnost versus kšeftování (<i>Pavel Kalvach</i>).....	255
29. Samozřejmost a ambivalence důstojnosti v (post)moderní medicíně (<i>Josef Kuře</i>).....	267
30. Pacient má právo na úctu a zajištění důstojnosti. A zdravotník? (<i>Jan Mach</i>).....	287
31. Rozhodování na konci života. Co mám dělat, abych byl právně nenapadnutelný? (<i>Jaromír Matějek</i>).....	297
32. Spirituální péče ve službě důstojnosti v medicíně (<i>Martin Moravec</i>).....	305
33. Etika mezi dignitou a dignitou (<i>Jan Payne</i>).....	315

34. Důstojnost aplikovaná v klinické praxi (<i>Lucie Švandová, Radek Ptáček</i>)	323
35. Důstojenství lékařského stavu (<i>Jan Royt</i>).....	331
36. Lidská důstojnost a její místo v medicíně (<i>Barbora Řebíková</i>)	343
37. Důstojnost v medicíně a telemedicína (<i>Štěpán Svačina</i>).....	355
38. Důstojnost a péče o starší pacienty: empirický přístup (<i>Martin Zielina</i>)	361
Rejstřík.....	373
Souhrn	381
Summary	383

„Starou rannou povídkou lékaře je péče o zdraví každého člověka bez rozdílu, v souladu se zásadami lékařství, a šlechtu i chudé ke každému lidu dle jeho životní situace a s ohledem na důstojnost lidského jedince.“
(Základní kodex České lékařské komory vyř. 1. čl. 1)

Lidská důstojnost je pojem dnešní dobou často zprofanovaný a nepochopený, i když hraje zásadní roli v životě každého člověka. Dotýká se života všech lidí: zdravotně, mentálně, starých, mladých. Setkáváme se s ním zejména v lékařské a ošetrovatelské literatuře, když se někdo říká, že by byl nějak jednoduše a konkrétně vymezen, a to ani ve filozofických textech. Mohl bychom říci, že důstojnost je univerzální lidská záležitost, je hodnou různých světových pohledů a má různé úrovně významu. Co ovšem lidská důstojnost opravdu znamená, si vědomou uvědomíme, až když je nám upírána. Jedním z takových případů může být i ztráta fyzické síly, například v důsledku boje s nemocí.

V oblasti zdravotnictví je třeba se důstojnosti zabývat především proto, že někteří lidé mají pocit, že v nemoci o svoji důstojnost přicházejí. Pak zůstávají odkázáni na pomoc lékařů a jejich vnímání lidské důstojnosti a vztahů s pacientem. Pocity vrátné důstojnosti jsou dokonce často udávány jako důvod žádosti o eutanazii v zemích, kde je povolena. A co je nehorší – někteří nemocní zažívají pocit „nedůstojnosti“ vinou nepatřivých projevů lékařů i ze strany zdravotnických pracovníků.

O ochraně lidské důstojnosti se již v minulosti mnoho diskutovalo na různých úrovních. Lékaři v souvislosti s novinkami ve svém oboru pokládají etické otázky. Musí někdy zvažovat mezi cíle a další aspekty související se zachováním lidské důstojnosti. Dávají tak pacientům nejen úděly, ale i reálné příležitosti udržení kvalitního života.

Tato odborná monografie přispěla svým pohledy na dané téma více než čtyřicet odborných představitelů jednotlivých lékařských oborů, ale stejně tak psychologové.